

І. О. Калиниченко,
М. Ю. Антомонов,
Г. О. Латіна,
Ю. Л. Тонкопей,
Г. Л. Заїкіна

**КОМПЛЕКСНІ МЕТОДИКИ
КІЛЬКІСНОЇ ОЦІНКИ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ**

Монографія

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзеева НАМН України»

І. О. Калиниченко, М. Ю. Антомонов, Г. О. Латіна,
Ю. Л. Тонкопей, Г. Л. Заїкіна

**КОМПЛЕКСНІ МЕТОДИКИ КІЛЬКІСНОЇ ОЦІНКИ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ**

Монографія

Суми – 2021

УДК 613.95+613.6+612.821+796:616.72+371

К63

*Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка (протокол № 11 від 22.06.2021 р.)*

Автори:

І. О. Калиниченко (передмова, розділ 1, розділ 2), **М. Ю. Антомонов**
(розділ 1, розділ 2, розділ 3, розділ 4, розділ 5), **Латіна Г. О.** (розділ 3),
Ю. Л. Тонкопей (розділ 4), **Г. Л. Заїкіна** (розділ 5)

Рецензенти:

С. В. Гозак – доктор медичних наук, старший науковий співробітник ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України»

Л. В. Подрігало – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри медичних дисциплін та охорони здоров'я Харківської державної академії фізичної культури

К63 **Комплексні** методики кількісної оцінки здоров'язбережувальної діяльності закладів освіти /Авторський колектив: І. О. Калиниченко, М. Ю. Антомонов, Г. О. Латіна, Ю. Л. Тонкопей, Г. Л. Заїкіна // За заг. ред. І. О. Калиниченко. – Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. – 236с.

ISBN 978-617-7487-98-1

У монографії представлено сучасний підхід щодо комплексних оцінок ефективності впровадження здоров'язбережувальних технологій в умовах реальної здоров'язбережувальної діяльності у закладах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту населення. Використано міжгалузевий підхід щодо розробки інтегральних оцінок з використанням показників фізичного розвитку, функціональних можливостей організму, неспецифічної резистентності організму, психологічних особливостей особистості, гігієнічної оцінки внутрішньошкільного середовища, умов життєдіяльності різних груп населення та медико-генетико-демографічних показників. У монографії висвітлено теоретичні і практичні аспекти застосування здоров'язбережувальних технологій для різних груп населення

Монографія буде корисною для фахівців у галузях охорони здоров'я, освіти, фізичної терапії та ерготерапії, студентів та аспірантів медичних і педагогічних спеціальностей, широкого кола науковців, які цікавляться сучасними питаннями здоров'язбереження і слугуватиме стимулом для наукових досліджень та зразком прикладного використання наукових розробок у різних галузях.

УДК 613.95+613.6+612.821+796:616.72+371

© Калиниченко І. О. orcid.org/0000-0003-1514-4210

© Антомонов М. Ю. orcid.org/0000-0003-3939-6156

© Латіна Г. О. orcid.org/0000-0002-8483-2490

© Тонкопей Ю. Л. orcid.org/0000-0002-9093-2180

© Заїкіна Г. Л. orcid.org/0000-0003-3094-4259

ISBN 978-617-7487-98-1

© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021
© ФОП Цьома С. П., 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1. МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (д. мед. н., професор І. О. Калиниченко, д. б. н., професор М. Ю. Антомонов)	13
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	14
1.1. Використання «нормованих» узагальнених показників для оцінки фізичного здоров'я дітей	15
1.2. Розробка інтегральної оцінки психофізіологічного стану дітей ..	20
1.3. Визначення рівня соціальної дієздатності учнів старшого шкільного віку.....	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	37
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО РОЗДІЛУ 1	38
РОЗДІЛ 2 НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДИНАМІЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (д. мед. н., професор І. О. Калиниченко, д. б. н., професор М. Ю. Антомонов)	40
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	42
2.1. Інтегральна оцінка ефективності здоров'яспрямованої діяльності закладів освіти	43
2.2. Методика оцінки і аналізу ефективності уроку фізичної культури	57
2.3. Оцінка рівня рухової активності дітей шкільного віку методом визначення енерговитрат	68
2.4. Оцінка адаптаційних і функціонально-резервних можливостей організму дітей шкільного віку.....	77
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	85
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО РОЗДІЛУ 2	85

РОЗДІЛ 3 ФІЗІОЛОГО-ГІГІЄНІЧНІ АСПЕКТИ ТРУДОВОГО ПРОЦЕСУ ПРАЦІВНИКІВ В СИСТЕМІ «ЛЮДИНА-ЛЮДИНА»	
(М. Ю. Антомонов, Латіна Г.О.).....	88
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ.....	89
3.1. Індивідуальна оцінка ймовірності розвитку професійного вигорання у вчителів закладів загальної середньої освіти.....	91
3.1.1. Алгоритм оцінки показника професійного вигорання педагогів.....	93
3.1.2.Характеристика ступенів ймовірності розвитку професійного вигорання.....	96
3.2. Спосіб індивідуальної оцінки ймовірності розвитку емоційного вигорання організму людини.....	97
3.3. Методика оцінки напруженості праці вчителя закладів загальної середньої освіти.....	103
3.4. Метод суб'єктивної оцінки сценічного хвилювання.....	111
3.4.1. Психофізіологічні аспекти здоров'язбереження під час підсумкової професійної діяльності в екстремальних умовах.....	113
3.4.2. Алгоритм суб'єктивної оцінки сценічного хвилювання.....	116
3.5. Індивідуальна оцінка загальної емоційної стійкості у спортсменів.....	119
3.5.1. Характеристика поняття «емоційна стійкість».....	121
3.5.2. Алгоритм оцінки показника загальної емоційної стійкості у спортсменів.....	123
3.5.3. Характеристика рівнів емоційної стійкості спортсменів.....	126
3.6. Оцінка загальної фізичної працездатності осіб 19-21 років за показниками варіабельності серцевого ритму.....	127
3.6.1. Сучасні підходи визначення та оцінки загальної фізичної працездатності.....	128
3.6.2. Алгоритм оцінки показника фізичної працездатності за даними варіабельності серцевого ритму.....	141
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	143
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	144

РОЗДІЛ 4 МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГІПЕРМОБІЛЬНОСТІ СУГЛОБІВ ТА ДИСПЛАСТИЧНИХ ЗМІН У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (к. фіз. вих., доцент Ю. Л. Тонкопей, д. мед. н., професор І. О. Калиниченко, д. б. н., професор М. Ю. Антомонов).....	149
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ ТЕРМІНІВ	150
4.1. Модифікований спосіб діагностики суглобової гіпермобільності у дітей 4 – 6 років.....	150
4.2. Методика визначення ієрархії недиференційованих сполучнотканинних змін у дітей 4 – 6 років	158
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4	164
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО РОЗДІЛУ 4.....	165
РОЗДІЛ 5 ОЦІНКА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАТУСУ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ (к. психол. н., доцент Г.Л. Заїкіна, д. мед. н., професор І.О. Калиниченко, д. б. н., професор М.Ю. Антомонов).....	166
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	167
5.1. Визначення пізнавального статусу школярів як критерію прогнозування успішності їх навчання	168
5.2. Інтегральна оцінка психофізіологічної «ціни» пізнавальної діяльності школярів та їх успішності навчання	177
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 5	199
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО РОЗДІЛУ 5.....	199
ДОДАТКИ	201